

kunde jeg ikke nøjes med dette Møde, men maatte tage Møderne i Morgen og i Overmorgen med, fordi der ligger saa mange uhyre store Samfundsspørgsmaal bagved, som maatte belyses, hvis der skulde gives et udtømmende Svar. Jeg skal dog forsøge saa kort, som den fremskredne Tid tillader at gøre Forholdet saa forstaaeligt som muligt.

Den ærede Ordfører (Hagbart Berg) sagde, at Fastsættelsen af Arbejdsprisen kan Samfundet ikke overlade til Parterne alene; naar der gives Tilskud eller Hjælp til Byggeriet fra offentlig Side, maa det offentlige have Indflydelse paa Prisernes Højde. Ja, for saa vidt disse to Parter, Køber og Sælger, Arbejdsgiver og Arbejder, i Fællesskab forsøger at fastsætte Priser, som vi kan skønne er Aagerpriser eller urimelige, saa har — deri giver jeg det ærede Medlem Ret — Samfundet, Rigsdagen, en Pligt til at sige: Nej, bitte Børn, det er en Trust, I laver, og dens Virken vil vi have Indseende med. Men saa længe de to Parter holder sig til i Fællesskab at aftale en Pris, som vi kan se ikke en Gang naar op i Højde med Pristallet, saa er der ikke nogen som helst Grund for Samfundet og for os som Samfundets Repræsentanter og ej heller for den højtærede Regering til at gribe ind. I saa Fald skal dette Forhold mellem Køber- og Sælgerinteresserne nok regulere sig selv, og det tror jeg er bedst for alle Parter.

Det, at Arbejdsmanden herinde i København ved Akkordarbejde tjener 80 Ø. mere i Timen end en faglært Murer i Provinsen, ligger ganske naturligt, som jeg oplyste før, deri, at de Priser, som er fastsat for Murarbejdsmandens Arbejde, saa vist vist ikke er for høje, idet der skal et næsten overmenneskeligt Arbejde til for at skaffe ham en god Fortjeneste. Man kan ikke fastholde, at en faglært i alle Tilfælde skal have højere Løn end en ikke faglært; Arbejdets Art kommer ogsaa til at spille ind. Byggeriet i 1920 staar i nær Forbindelse med den Regning paa 38 Mill. Kr., som det ærede Medlem sagde, at jeg havde i Lommen. Det er mig ganske umuligt at udrede dette Forhold i den korte Tid, som staar til min Raadighed. Naar Byggeprisen i 1919 — 20 steg til fuldkommen meningsløse Høj-

der, laa det absolut ikke alene i Arbejds-lønnen, selv om den fulgte med. Aarsagerne var mangeartede. Det staar i Forbindelse med den Bolschevikperiode og den store Gullaschperiode, vi havde i 1916 — 18, og den efterfølgende Periode, som den drog med sig: Altsaa Aarsagerne bundet i Samfundsforhold, som hverken Kommunalbestyrelserne eller Rigsdagen eller nogen anden har væsentlig Indflydelse paa, selv om man i visse Forhold, hvis man havde været lige saa forklog, som det ærede Medlem nu er bagklog, maaske kunde have raadet Bod derpaa.

Det ærede Medlem begaar en meget stor Fejltagelse, naar han siger, at Forskellen paa Lejeniveauet for Lejligheder i gamle Huse, som ligger — lad os sige — ved 150, og Lejeniveauet for Lejligheder i Nybygninger, der opføres nu, kun er 25 pCt. Her gør det ærede Medlem sig skyldig i en fuldkommen Misforstaaelse. For hvis det var saadan, at det ærede Medlem vilde være med til at regulere Lejen i Nybygninger fra 175 pCt. ned til de 150, som jeg i mit Forslag i 1919 mente vilde blive det Niveau, som Byggepriserne i Fremtiden vilde komme til at ligge fast paa — det var Gættværk, men jeg tror fremdeles, at Byggepriserne vil lægge sig fast paa et Prisniveau omkring 150, altsaa 50 pCt. over Niveauet fra før Krigen —, hvis det ærede Medlem vil være med til at regulere Lejen i Nybygninger ned til dette Niveau, saa er vi enige. Men det ærede Medlem siger, at Forskellen er kun 25 pCt., saa selv om Lejen i de gamle Ejendomme stiger med disse 25 pCt., skabes der blot Balance, og saa, siger det ærede Medlem, vil det private Initiativ florere igen. Nej, lige det modsatte vil ske, fordi intet fornuftigt privat Initiativ vil tage Byggeri op paa et Prisniveau af 175—180, idet der ved Udlejningen af Bygninger, opførte til den Pris, vilde blive en ganske unaturlig Konkurrence mellem Lejlighederne i de nye og dem i de gamle Huse. Selv om Huslejens Bortfald nu vil tvinge Lejerne i de gamle Boliger op til dette Niveau, maaske i mange Tilfælde over det, bliver Konkurrencen ved at bestaa. Her svigter det ærede Medlems Opfattelse af Sagen, for dette at bygge Huse